

Stillingsplan for IFIKK 2014-18

Forslag til endringer diskutert i IFIKKs styret den 9. oktober 2014

Institutt for filosofi, ide- og kunsthistorie og klassiske språk (IFIKK) har i dag 112,8 årsverk over eget grunnbudsjett. Disse fordeler seg på følgende kategorier: 18,8 årsverk administrativt tilsatte og 94 årsverk i vitenskapelige stillinger (Kilde: Database for høgre utdanning). De vitenskapelig ansatte er fordelt på fire fagmiljøer og et senter, Centre for the Study of Mind in Nature (SFF). Filosofimiljøet er det største med 31 fast ansatte. Deretter følger kunsthistorie med 10, idehistorie med åtte og klassiske språk med seks. På studiesiden har instituttet en årsenhet (kunsthistorie), tre bachelorprogrammer (antikk kultur og klassiske språk, filosofi og idehistorie og kunsthistorie) og fire masterprogrammer (antikk kultur og klassiske språk, filosofi, idehistorie og kunsthistorie). I tillegg har instituttet ansvar for Examen Philosophicum for hele UiO.

Oppfølging av forrige stillingsplan og status for ansettelse

IFIKKs forrige stillingsplan gikk ut 2013. Vi har i perioden 2009 til 2013 ansatt 14 fast vitenskapelig ansatte (hvorav fem tiltrer i 2014). I tillegg har vi tre stillinger i prosess. Tilsettingene har langt på vei vært i tråd med forrige runde faglige prioriteringer da ni av tilsettingene har skjedd i filosofi og klassiske språk.

I sin tilbakemelding på vår forrige stillingsplan oppfordret HF oss til å utrede situasjonen ved Exphil når det gjelder kapasitet og kostnader. Dette har blitt gjort i flere omganger i perioden, og vi står nå overfor en større omlegging av studietilbudet som et resultat av dette.

Handlingsrom fremover

IFIKK vil i den kommende perioden få en noe svekket økonomisk situasjon. Basisbevilgningen reduseres ved overgang til ny budsjettmodell, noe som i særlig grad skyldes nedgang i studiepoengsproduksjon. Et relativt stort akkumulert overskudd ved starten av perioden forventes gradvis å reduseres de neste årene slik at vi i 2018 antas å gå i balanse. Gitt disse premissene er det allikevel rom for å tilsette i 11 nye fast vitenskapelige stillinger i den perioden stillingsplanen omfatter.

Da tilsettinger erfaringsmessig vil ta noe tid, og det er relativt store overskudd i begynnelsen av perioden, er det også rom for noen midlertidige stillinger. Fram til 2018 forventer vi minst 11 avganger. Anslaget bygger på at samtlige sitter i sine stillinger til de fyller 70. Erfaringsmessig vil en del gå av ved fylte 67, noe som øker anslaget opp til 16.

Overordnet strategi og kriterier

UiOs hovedambisjon er «å utvikle et internasjonalt toppuniversitet – hvor forskning, utdanning, formidling og innovasjon skal virke sammen på sitt beste» (UiO 2020). I tråd med dette har IFIKK som mål «å tilby og levere landets beste undervisning, forskning og formidling på sine fagområder» (IFIKK 2020). Innenfor filosofi tar vi mål av oss å bli det sterkeste undervisnings- og forskningsmiljøet i Skandinavia, og også på andre felt innen våre øvrige fag er vi allerede ledende i et skandinavisk perspektiv, f.eks. innen papyrologi, design- og barndomshistorie. Universitetets viktigste ressurs er menneskene som jobber her. Stillingsplaner og utlysningstekster er følgelig de kanskje viktigste strategiske redskapene instituttene har for å oppnå sine mål.

I tråd med den siterte formuleringen fra UiO 2020 er en hovedutfordring å få kjerneoppgavene til å «virke sammen på sitt beste». Denne stillingsplanens viktigste gjennomgående grep for å få til det er prioritering av forskningsbasert undervisning og følgelig ansettelse i førstestillinger.

Prosess faglige prioriteringer ved HF (heretter HFs faglige prioriteringer) som ble avsluttet høsten 2014 er en del av strategien for å nå UiOs mål. De viktigste kriteriene som ble brukt i denne prosessen var

- Høy publisering (også internasjonalt)
- Prosjekter med høy eksternfinansiering
- Forskerutdanning og langvarig forskningssamarbeid
-

For ytterligere beskrivelse av disse vises til prosessens akter.

I tillegg er fakultetet i en omstillingsprosess der viktige nøkkelord er å oppnå faglig konsentrasjon og robusthet. Dette er en prosess mange av våre fag er inne i gjennom kombinasjonen av forskningsmessig satsning på sterke områder og omlegging til en mindre personavhengig emneportefølje (særlig på BA-nivå).

Både kriteriene for og resultatene fra HFs faglige prioriteringer og fakultetets omstillingsarbeid må ligge til grunn også for IFIKKs prioriteringer. Men hovedkriteriene for de faglige prioriteringene forholdt seg hovedsakelig til forskning. Vi må derfor i vår begrunnelse av stillinger supplere disse kriteriene med hensyn til

- Undervisningskvalitet

IFIKK skal også være en ledende undervisningsinstitusjon, men vi sliter med frafall. Dette har konsekvenser både for faglig rekruttering, for vårt omdømme og økonomisk. Instituttet har for tiden en nedadgående studiepoengproduksjon. Selv om vi innhenter relativt sett mye ekstern finansiering ligger vår hovedfinansiering i studiepoeng. Derfor må en stillingsplan for IFIKK ta hensyn til hvor vi har studiemessige forpliktelser (f.eks. Exphil) og muligheter (de større undervisningsfagene). Dette kan til en viss grad gjøres gjennom utlysningstekster som krever bred undervisningskompetanse (se nedenfor), men må også være en faktor i vurderingen av hvilke stillinger som lyses ut. F.eks. er det viktig å ta i betraktning at en konsekvens av å være et forskningsmessig sterkt miljø ofte er at forskere blir frikjøpt slik at man får mange midlertidige ansettelser.

- Samfunnsrelevans og formidling

IFIKKs fag er viktige leverandører av «klassisk dannelse» og fundamentale kritiske, etiske og historiske perspektiver. Våre ansatte opptre som eksperter og deltar i offentlige komiteer. Samtidig gir flere av fagene undervisningskompetanse i videregående skole (i fagene «Historie og filosofi», «Religions- og etikkfag» og «Antikkens kultur»). Man har fra IFIKKs rekke rekruttert mange kandidater til museumssektoren og sentrale posisjoner i norsk offentlighet. Formidling står helt sentralt her og er viktig for begrunnelsen av vår eksistens overfor samfunnet for øvrig.

- Dynamikk

Til slutt er det viktig at vår stillingsplan også inneholder et dynamisk element i tråd med HFs faglige prioriteringer. Bl.a. som et resultat av det tydelige fokuset på kriteriene i prosessen har det allerede skjedd flere positive endringer på IFIKK siden måletidspunktet. Videre finnes det mange gode undermiljøer ved instituttet som, dersom enheten i faglige prioriteringer (fagnivået som ble vurdert) hadde vært annerledes, kunne nådd opp.

Fakultetsstyret har ønsket at alle miljøer skal lage oppfølgingsplaner og siden prosessen med IFIKKs oppfølgingsplan går nesten parallelt med stillingsplanen har vi også lagt inn en direkte kobling (se punktet om midlertidige satsinger).

Utlysningstekster

Det er utlysningstekstene som angir den faglige innretningen på de enkelte stillinger og som alle de forskjellige leddene i ansettelsesprosessen tar utgangspunkt i. Det er derfor essensielt at utlysningstekstene reflekterer våre strategier. Mens kvalifikasjoner og kompetansekrav følger fakultetets standardmaler (der f.eks. formidlingsaspektet allerede er ivaretatt), er det vi som definerer fagområde og evt. ytterligere fagspesifikke krav. Ettersom utlysningstekster etter fakultetets presisering i høst fremover kun vil komme som orienteringssaker til styret, er det viktig at styret knesetter noen prinsipper her, samt at stillingenes faglige innretning beskrives tydelig nok.

Som hovedprinsipp for å balansere ønsket om toppforskning med våre undervisningsbehov vil alle våre utlysningstekster kreve at søkerne har undervisningskompetanse («area of competence») i ett eller flere felt innenfor vår undervisningsportefølje i tillegg til sitt fagfelt («area of specialisation»).

Mens det i noen tilfeller er ønskelig å definere mer spissede fagfelt i utlysningen, vil vi i andre tilfeller bruke mer åpne utlysninger for å sikre oss et større søkergrunnlag. Sistnevnte er også en strategi som anbefales for å få flere kvinnelige søkere – et behov vi ser særlig på filosofi og idehistorie. For at de mer åpne utlysningene skal ha potensial for å utnytte våre forskningsmessige styrker vil vi legge inn en passus om at fortrinn kan gis til søkere som knytter an til sterke forskningsområder.

Forslag til stillinger med begrunnelser

På bakgrunn av de ovennevnte strategiske vurderingene ønsker IFIKK i denne planen å stillingsmessig styrke filosofi og klassiske språk i forhold til dagens situasjon. Kunsthistorie beholder status quo, mens idehistorie reduseres noe. Her følger begrunnelse og forde

Filosofi og exphil

Filosofi er i dag et faglig prioritert område og miljøet tar mål av seg å bli Skandinavias beste filosofimiljø. Dette målet kan nås ved å bygge på allerede eksisterende forskningsstyrker og å fortsette å rekruttere gode forskere og undervisere. I den nærmeste fremtid kommer alle avganger (7) på Exphil. IFIKK har de siste år hatt en politikk der man har ansatt i førstestillinger utlyst relativt bredt med undervisning både på filosofi og Exphil. En fortsettelse av dette vil gi filosofi en unik sjanse til å nå sine mål samtidig som man styrker den forskningsbaserte undervisningen ved UiOs største emne.

Det forutsettes imidlertid noen strukturelle endringer på Exphil for at dette skal være bærekraftig. En arbeidsgruppe har utredet forskjellige muligheter som ikke skal gå utover den totale studiekvaliteten og legger til grunn det beste i seminarmodellen.

- ~~Ut fra en behovsanalyse og betraktningene ovenfor ønsker IFIKK å utlyse 4 nye førstestillinger i perioden forutsatt at arbeidet med strukturelle endringer settes i verk.~~
- Ut fra en behovsanalyse og betraktninger ovenfor ønsker IFIKK i første omgang å lyse ut 2 førstestillinger forutsatt at arbeidet med strukturelle endringer blir satt i verk og senere 2 stillinger som førsteamanuensis eller lektor avhengig av behovet.

I tråd med eksisterende politikk ønsker vi åpne utlysninger med fortrinn for søkere med en forskningsprofil som knytter an til allerede sterke forskningsfelt ved filosofimiljøet ved IFIKK slik at vi kan fortsette å rekruttere i toppsjiktet internasjonalt. Våre

undervisningsbehov skal dekkes ved å kreve at søkerne har undervisningskompetanse på ett eller flere felt hvor vi har sterke undervisningsbehov. Dette kan dreie seg om vitenskapsfilosofi, tidlig moderne filosofi, 1800-tallets filosofi, politisk filosofi, og feminisme (også for å tiltrekke seg kvinnelige søkere). Søkerens faglige bredde og fagkompetanse med relevans for Exphil-undervisning teller positivt. Gitt at vi skal fylle et undervisningsbehov som oppstår også ved Exphil, hvor storparten av undervisningen foregår på norsk, er det spesielt viktig at det ordinære språkravet følges opp i utlysning og søknadsbehandling.

Idehistorie

Idehistorie har i dag 6 førstestillinger og 2 undervisningsstillinger. Forventet avgang i perioden er 3 førstestillinger.

Miljøet er ikke faglig prioritert, men det har gjennomgått store endringer siden måletidspunktet. De siste årene har det funnet sted en forskningsmessig konsentrasjon innen antikken og middelalderens idehistorie samt europeisk kunnskapshistorie og tekstkultur, samt norsk og nordisk intellektuell historie i en internasjonal kontekst. Miljøet (særlig innen for antikken og middelalderen) har også oppnådd betydelige eksterne midler og antall internasjonale publikasjoner er på vei opp. Planen legger opp til to utlysninger, den vi ber om å få utlyst nå, er i Europeisk kultur- og kunnskapshistorie.

Ved å kunngjøre en stilling innen europeisk kunnskapshistorie og tekstkultur bredt forstått vil den faglige fordypningen og konsentrasjonen kunne styrkes ytterligere samtidig som man støtter opp om en strategisk viktig satsing på undervisningssiden, nemlig EKUL. EKUL-programmet har fått støtte fra fakultetsstyret og blir også forsterket over instituttets eget budsjett. Det vil også være et viktig ledd i våre oppfølgingsplaner på studiesiden. En stilling i europeisk kultur og kunnskapstradisjon skal være med på å sikre programmet en god start. Snarlig utlysning er derfor viktig.

Som forsknings- og undervisningsfag er idéhistorie på IFIKK enestående i Norge. Faget har et godt studentgrunnlag og har rekruttert mange kandidater til sentrale posisjoner i norsk offentlighet (særlig i media og forlag). Idehistorie er en viktig leverandør av både «klassisk dannelse» og kritiske historiske perspektiver, samtidig som det gir undervisningskompetanse i videregående skole (i fagene «Historie og filosofi» og «Religions- og etikkfag»). Studentpotensialet vil kunne utnyttes ytterligere i det nye tverrfaglige masterprogrammet i Europeisk kultur der faget utgjør en kjerne. Idehistorie har sterk offentlig profil og en unik posisjon innenfor humaniora når det gjelder samfunnsrelevans, gjennom aktiv formidling og samfunnskontakt.

Faget er i ferd med å gjennomgå en spissing og internasjonalisering. Idehistorie fokuserer på forskningssatsninger innen antikken og middelalderens idehistorie, europeisk kunnskapshistorie og tekstkultur, samt norsk og nordisk intellektuell historie i en internasjonal kontekst, i tråd med både IFIKKs, HFs og UiOs strategier og satsninger. Rekruttering av postdoktorer og stipendiater til prosjektet «Spede stemmer fra fortiden» har allerede bidratt vesentlig til en internasjonalisering av miljøet og styrket den internasjonale dimensjonen i den allerede kvantitativt høye publiseringen. Faget har i perioden tre avganger.

- IFIKK ønsker på bakgrunn av dette å lyse ut 2 førstestillinger. To brede utlysninger med tilknytning til forskningssatsningene samt hensynet til det nye EKUL-programmet: én med særlig fordypning i europeisk kunnskapshistorie og tekstkultur og én med særlig fordypning innenfor norsk og nordisk idéhistorie.

Kunsthistorie

Kunsthistorie har i dag 9 førstestillinger (hvorav en under bedømmelse) og 2. undervisningsstillinger. Forventet avgang i perioden er 1 førstestilling.

Kunsthistorie er ikke faglig prioritert område, men man har her også oppnådd betydelige resultater etter måletidspunktet hva gjelder prosjektakkvisisjon (nå sist med yngre forskerstipend innen designhistorie) og publiseringer. Fagmiljøet arbeider særlig mot en forsknings- og undervisningsmessig spissing innenfor området nye medier. Innenfor dette feltet er det utviklet et tett tverrfaglig og internasjonalt samarbeid, bl. a. med utgangspunkt i en NFR-bevilgning. Planen legger opp til tre utlysninger i kunsthistorie, men her argumenterer vi kun for den første.

Den første stillingen vi ønsker utlyst er innen nordisk modernisme og modernitet. Dette området inngår både i en strategisk satsning på Munch (her har vi en samarbeidsavtale med museene, har en professor II og har en UiO-finansiert stipendiat samt får en Munch-finansiert stipendiat høsten 2014), og den nye tverrfakultære satsningen omkring 'the nordic model'. Styrket kompetanse på dette feltet vil gi oss et komparativt fortrinn både forsknings- og undervisningsmessig (vi ser for eksempel at vårt emne om Munch trekker internasjonale studenter). Stillingen vil styrke et forskningsmessig tyngdepunkt innen kunsthistorien, samtidig som undervisningsbehovet innen feltet kan ivaretas. I lys av samarbeidsavtalen og den pågående forskerutdanningen er dette et gyldent øyeblikk.

Kunsthistorie ved UiO er det største kunsthistoriemiljøet i Norge. Det er et fag under stor forandring og faglig utvikling. Særlig arbeides det mot en forsknings- og undervisningsmessig spissing innenfor områdene modernitet og modernisme. Dette område inngår også i en strategisk satsning på Munch, og den nye tverrfakultære satsningen omkring 'the nordic model'. Kunsthistoriens forskningssatsning inkluderer også arkitektur og designhistorie – begge områder med stipendiater. Innenfor designhistorie har vi akkurat mottatt støtte fra NFR til et treårig forskningsprosjekt («Yngre forskertalenter»). Kunsthistorie har også opparbeidet en solid faglig kompetanse innenfor området nye medier. Innenfor dette feltet er det utviklet et tett tverrfaglig og internasjonalt samarbeid, bl.a. med utgangspunkt i en NFR-bevilgning.

Kunsthistorie har en av de største studentmasser ved IFIKK. Faget har hatt tre avganger i forrige periode og forventer én avgang i kommende periode, samtidig som det kun ble allokert én ny stilling i forrige stillingsplan.

- Med utgangspunkt i en konsolidering og styrking av kunsthistoriens strategiske satsningsområder ønsker IFIKK å utlyse tre stillinger innenfor henholdsvis modernitet og visualitet (hvor forskere innen nordisk modernisme vil bli gitt forrang), arkitektur og nye medier.

Klassiske språk

Gresk og latin er et faglig prioritert felt ved instituttet. Fagene har en sterk publikasjonsprofil og mange eksterne prosjekter og stipendiater. Faget har ingen ordinære avganger, men gitt den høye aktiviteten på prosjektfronten er bruken av vikarer i dag faretruende høy. Ingen ting tilsier at de to nyansettelsene ikke kommer til å bidra til denne trenden. For at faget skal bli mer robust og at studentene skal få et forskningsbasert tilbud som reflekterer at dette er et faglig prioritert fag må det minst en fast tilsetting til.

- IFIKK ønsker å lyse ut *en førstestilling* i latin perioden. Utlysningen vil være åpen, men fortrinn kan gis til kandidater som har sterke meritter innen seksjonens eksisterende forskningsstyrker.

Stillinger på tvers

Antikken er et sterkt felt ved instituttet både innen de prioriterte fagene filosofi og klassiske språk, men også på idehistorie. Videre har vi en nyansettelse på gang i den klassiske tradisjon ved kunsthistorie som ytterligere vil styrke dette miljøet. Vi er i en unik posisjon til å styrke dette feltet. Samtidig har både klassiske språk og idehistorie meldt inn ytterligere behov enn det som er dekket i forslagene ovenfor.

- IFIKK ønsker derfor å lyse ut en delt førstestilling mellom idehistorie og klassiske språk innen antikken og den antikke tradisjon. Vedkommende må ha undervisningskompetanse i enten gresk eller latin og kunne styrke undervisningskvaliteten innen relevante undervisningsområder ved klassisk og idehistorie. Særlig relevante undervisningsområder vil være antikkens kultur- og idehistorie, antikkresepsjon og retorikk.

Midlertidige satsinger

Instituttet har for tiden et visst midlertidig handlingsrom (jf. Avsnittet «Handlingsrom» ovenfor). Dette ønsker vi å benytte strategisk. I forbindelse med faglige prioriteringer (virkemiddelpakker til prioriterte områder) får vi en del professor II stillinger, postdoktorer samt noen stipendiater. Over instituttets budsjett ønsker vi dels å knytte stipendiatstillinger til instituttets oppfølgingsplan for HF's faglige prioriteringer, og dels å styrke vår Munch satsning. Dette gir følgende resultat:

- Fire Strategiske stipendiatstillinger som fordeles gjennom instituttets oppfølgingsplan til HF's faglige prioriteringer og ut fra kriteriene i denne prosessen.
- En toårig prosjektansatt i kunsthistorie på Munch i 50 %

Prioritert liste

Listen nedenfor er laget på bakgrunn av strategiske vurderinger, handlingsrommet i vårt langtidsbudsjett og behov. For eksempel er det viktig å lyse ut stillinger på filosofi mens vi ennå kan nyte godt av aktiviteten på CSMN samtidig som de nyansatte vil kunne være med på å søke andre eksterne prosjektmidler i forlengelsen av senteret. Klassiske fag er styrket i perioden da vi ønsker å utnytte den faglig prioriterte situasjonen. Kunsthistorie er satt høyt på listen da de hadde flere avganger i forrige periode uten å få noen tilførsel av stillinger. Idehistoriestillingen i Europeisk kunnskapshistorie og tekstkultur er satt tidlig for å styrke fakultetets omstillingsprosjekt EKUL.

Når det gjelder utlysning av filosofistillingene har vi vurdert at man får et større strategisk handlingsrom dersom man utlyser stillingene samlet. Da vil det være lettere å ta hensyn til både kjønnsbalanse og språkkompetanse. For å gi oss en fleksibilitet ut fra søkermassen og de strategiske vurderingene, ønsker vi i utlysningsteksten å utlyse «inntil fire stillinger» slik at vi kan velge ny utlysning hvis situasjonen tilsier det.

Vi har ikke gruppert stillingene ut fra årstall da disse veldig raskt kan bli misvisende. De første seks stillingene ønsker vi imidlertid å lyse ut så raskt som mulig., ~~dvs. våren 2014.~~

- ~~1. Kunsthistorie: Modernitet og visualitet~~ Kunngjøres høsten 2014
- ~~2. Idehistorie: Europeisk kunnskapshistorie og tekstkultur~~ Kunngjøres høsten 2014
- ~~3.-6. Filosofi (lyses ut som «inntil fire»)~~
3. Filosofi – forskuttert førsteamanuensis faglige prioriteringer Kunngjøres høsten 2014
4. Filosofi førsteamanuensis Kunngjøres høsten 2014
5. Klassisk: Latin
6. Idehistorie: norsk og nordisk idéhistorie
7. Kunsthistorie: Nye medier
8. og 9. Filosofi: førsteamanuensis/lektor
10. Antikkens kultur og tradisjon: delt stilling idehistorie/klassisk
11. Kunsthistorie: Arkitektur

De midlertidige satsingene må komme tidlig i perioden, både på grunn av vårt handlingsrom, men også gitt at de følger perioden for HF's faglige prioriteringer og instituttets strategiske satsing på Munch. Fordelingen av stipendiatstillingene vil skje i forbindelse med oppfølgingsplanen til instituttet som skal godkjennes av fakultetsstyret høsten 2014. Utlysning vil skje umiddelbart etter dette.